

Magyarország tógazdasági és intenzív üzemi haltermelése 2013-ban

Jámborné Dankó Kata¹, Bojtárné Lukácsik Mónika², Gábor János³, Udvari Zsolt³, Mihálffy Szilvia⁴

¹Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, ²Agrárgazdasági Kutató Intézet, ³Földművelésügyi Minisztérium, ⁴Miniszterelnökség

Magyarországon a tógazdaságokból lehalászott és az intenzív üzemekben előállított halmennyiség 2013-ben összesen 21 959 tonna volt, melyből 14 917 tonna került közvetlen étkezési felhasználásra. A különbözetet a következő évekre átvitt, népesítő anyagként szolgáló növendék hal és ivadék képezte (1. táblázat). A bruttó haltermelés 2%-kal nőtt, ám az étkezési hal előállítása 1%-kal maradt el az előző évitől.

1. számú táblázat

Magyarország 2013. évi haltermelése az előző évihez viszonyítva

Év	Tógazdasági haltermelés		Intenzív üzemi haltermelés		Összesen	
	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési	bruttó	étkezési
2013	19 061	12 720	2 899	2 197	21 959	14 917
2012	19 111	13 163	2 349	1 970	21 460	15 133
2013/2012 (%)	100%	97%	123%	112%	102%	99%

Forrás: AKI

Tógazdasági haltermelés

Tógazdasági haltermelés Magyarországon 2013-ban az Agrárgazdasági Kutató Intézethez beérkezett jelentések alapján 24 608 hektáron, az előző évihez képest 6%-kal kisebb területen folyt (2. táblázat). Az év folyamán 10 hektár új halastó létesült és 467 hektár tóterületet rekonstruáltak. Az Agrárgazdasági Kutató Intézet által gyűjtött adatok alapján az üzemelő tavak területe 2013-ban 24 608 hektárra csökkent, a 2012 évi 26 083 hektárral szemben. Az üzemelő halastó terület csökkenése többek között két okkal magyarázható. Egyrésztől kivonásra kerültek gazdaságosan már nem felújítható területek, másrésztől a folyamatos termelés után pihentetik a halastóterületek egy részét a gazdálkodók. Az új halastó építések

tendenciájának mérséklődése annak is köszönhető, hogy egyre több termelő a termelés bővítésének leghatékonyabb eszközét, a termelés intenzitásának növelését választja a tófelület növelése helyett. Emellett természetesen egyre inkább előtérbe kerül az extenzív technológia alkalmazása is az arra alkalmas területeken. Az új technológiák alkalmazásához sokszor elengedhetetlen a tavak átalakítása, rekonstrukciója.

2. számú táblázat

A tógazdasági és intenzív üzemi haltermelés főbb mutatói 2013-ban

Szektor	Üzemelő tóterület /ha/	Behelyezett anyag (tonna)				Lehalászott anyag (tonna)			Egy hektárra jutó szaporulat intenzív termelés nélkül /kg/
		Ponty	Növényevő	Egyéb	Összesen	Összesen	Lehalászott ékezési hal	Ebből: horgászott étkezési hal	
Állami gazdálkodó szervezetek	4 032	892	241	46	1 179	2 818	2 102	8	406,5
Mezőgazdasági szervezetek	552	68	5	0	73	242	221		305,3
Halászati szervezetek	310	19	1	1	22	104	29		266,5
Horgász szervezetek	808	274	9	47	329	561	385	112	286,9
Más társas vállalkozások	16 067	3 854	558	146	4 558	13 363	8 749	91	548,0
Egyéb	2 839	536	103	38	678	1 972	1 234	23	455,8
Összesen:	24 608	5 644	918	278	6 840	19 061	12 720	235	496,6
2012. évi mutatók	26 083	5 326	963	314	6 603	19 110	13 163	279	479,5
2013/2012 (%)	94,3	106,0	95,3	88,8	103,6	99,7	96,6	84,2	103,6

Forrás: AKI

A 2012. évi adatokhoz viszonyítva a kihelyezés 2013-ban 3,6%-kal nőtt, az őszi lehalászás mennyisége pedig szinte alig változott, csupán 0,3%-kal csökkent. Az egy hektárra jutó hozam az utóbbi évek eredményeihez képest emelkedett, 4%-kal jobb eredmények születtek a

tavalyi évhez viszonyítva. A hektáronkénti szaporulat összesen 496,6 kg volt. A tógazdaságok 15,8%-kal kevesebb halat értékesítettek közvetlenül horgásztatással történő eladással.

A halfajonként és korosztályonként lehalászott mennyiségeket a 3. táblázat részletesen is bemutatja. Az étkezési ponty lehalászott mennyisége 4%-kal kevesebb az előző évihez képest, a halak átlagos egyedsúlya viszont némileg csökkent, 2012-ben 1,85 kg volt, 2013-ban pedig 1,78 kg. Mintegy 1 860 000 darabbal több kétnyaras növendék ponty került lehalászásra 2013-ban, az előző évi 8,0 millióval szemben 9,9 millió db, az átlagos egyedsúly viszont az előző évihez képest alacsonyabb, de a 42 dkg-os átlagos egyedsúly jónak tekinthető. A szaporítási szezonban jelentkező szeszélyes időjárásnak köszönhetően a lehalászott egynyaras pontyivadék mennyisége 2013-ban 19 millió db-ra csökkent, a 23 millió db-os 2012-es adatokhoz képest. A darabszámbeli csökkenés ellenére az átlagsúly a tavalyi értékkel megegyezik (5,0 dkg/db). A négy millió darabos csökkenés a következő években okozhat nehézségeket.

A „növényevő” halfajok esetében a lehalászott étkezési mennyiségek busa fajok esetében csökkenést, amur esetében pedig növekedést mutatnak. A növendék népesítő anyagot tekintve az amur darabszáma csökkent (15%) átlagtömege viszont (13%) emelkedett. A fehér busa darabszámát tekintve nagymértékben (80%) felülmúlja az előző év eredményeit. Az egyedsúlyt nézve sem biztatóak az eredmények, a beérkezett adatok alapján mindössze 36 dkg-os átlagról beszélhetünk, az évek során a jól megszokott 65-66 dkg-os értékekkel szemben.

A tavaszi rendkívüli hideg, majd a nyári időszakban jelentkező szélsőségesen magas hőmérséklet nem volt kedvező a ragadozó fajok számára. A tógazdasági járulékos ragadozó halfajaink esetében harcsából 9%-kal, süllőből 11%-kal, csukából pedig 6%-kal csökkent az össztermés mennyisége. Az étkezési adatokat nézve hasonló a helyzet mindhárom faj esetében. Harcsánál 6%-os, süllő esetében 15 %-os, csuka esetében pedig 6%-os csökkenés figyelhető meg.

3. számú táblázat (Forrás: AKI)

A tógazdasági haltermelés fajonkénti és korosztályonkénti összetétele 2013-ban

Lehalászott anyag	darab	kg
-------------------	-------	----

Ponty	Étkezési	5 396 747	9 631 887
	Anya	36 338	154 434
	Kétnyaras, tenyész	9 863 757	4 138 171
	Egynyaras, ivadék	18 797 625	945 413
	Összesen	-	14 869 905
Amur	Étkezési	343 508	575 594
	Anya	2 537	11 283
	Kétnyaras, tenyész	500 303	169 256
	Egynyaras, ivadék	1 471 885	42 128
	Összesen	-	798 261
Fehér busa	Étkezési	649 009	1 624 437
	Anya	1 383	7 751
	Kétnyaras, tenyész	1 046 056	376 912
	Egynyaras, ivadék	1 057 998	32 755
	Összesen	-	2 041 855
Pettyes busa	Étkezési	18 499	49 231
	Anya	100	500
	Kétnyaras, tenyész	454 106	94 472
	Egynyaras, ivadék	21 600	648
	Összesen	-	144 851
Harcsa	Étkezési	89 385	211 618
	Anya	1 239	8 843
	Kétnyaras, tenyész	93 112	56 763
	Egynyaras, ivadék	111 8222	8 825
	Összesen	-	286 049
Süllő	Étkezési	31 370	37 114
	Anya	1 001	3 143
	Kétnyaras, tenyész	35 795	15 160
	Egynyaras, ivadék	199 941	22 650
	Összesen	-	78 067
Csuka	Étkezési	24 387	32 010
	Anya	4 082	7 611
	Tenyészanyag	36 093	16 646
	Ivadék	118 505	26 655
	Összesen	-	82 922
Compó	Étkezési	4 200	1 863
	Anya	438	417
	Kétnyaras, tenyész	57 530	4 983
	Egynyaras, ivadék	79 200	589
	Összesen	-	7 852
Egyéb nemes hal	Étkezési	29 840	21 915
	Anya	738	1 474
	Tenyészanyag	10 995	2 305
	Összesen	-	25 694
Vadhal	Étkezési	1 824 528	534349
	Tenyészanyag	2 009 051	190 940
	Összesen	-	725 289
Tógazdaság összesen			19 060 744
Ebből: étkezési hal			12 720 017

Intenzív üzemi haltermelés

2013-ban intenzív haltermelés 17 gazdaságban, összesen 26 769 m³ termelő területen folyt. Az intenzív haltermelő üzemek teljes termelése a 2012. évi eredményekhez képest 24%-kal emelkedett és az étkezési hal kibocsátásunk az előző évi értékhez viszonyítva mintegy 12%-kal nőtt (4. táblázat).

4. számú táblázat

Intenzív haltermelő üzemek termelése 2013-ban

Lehalászott anyag		darab	kg
Pisztráng	Anya állomány	1 860	2 840
	Növendék állomány	220 000	29 700
	Év során értékesített étkezési hal	140 700	451 536
	Összesen	-	84 076
Afrikai harcsa	Anya állomány	1 283	5 787
	Növendék állomány	389 481	500 130
	Év során értékesített étkezési hal	1 155 935	2 050 255
	Összesen	-	2 080 866
Angolna	Anya állomány	-	-
	Növendék állomány	-	-
	Év során értékesített étkezési hal	-	-
	Összesen	-	-
Tokfélé	Anya állomány	634	3 606
	Növendék állomány	288 792	136 203
	Év során értékesített étkezési hal	5 031	31 756
	Összesen	-	171 565
Egyéb	Anya állomány	100	60
	Növendék állomány	52 400	23 270
	Év során értékesített étkezési hal	48 900	63 380
	Összesen	-	86 710
Intenzív termelés összesen			2 898 523
Ebből: étkezési hal			2 196 927

Forrás: AKI

Az étkezési célú afrikai harcsa mennyisége a 2012. évi 1 852 tonnáról 2013. évben 2 050 tonnára (mintegy 10,7%-kal) nőtt, ami a keresletnövekedést is mutatja. 2012-ben növendék esetében 352 ezer db-ot jeleztek a gazdaságok, ez az érték 2013-ben némileg emelkedett, de még mindig nem éri el a korábbi évek mennyiségeit.

Az étkezési pisztráng termelése 45 tonnáról 52 tonnára emelkedett. A következő évek utánpótlása biztosítottnak látszik, a növendék állomány 2013-ban 140 000 db volt, ám a 2013-es év szeszélyes tavaszi időszaka nagyban befolyásolta az év végi eredmények alakulását. A részben hiányos és részben nem nyilvános külkereskedelmi statisztikai adatok miatt továbbra sem tudjuk megítélni, mekkora lehet a belföldi termelés aránya a kereslet kiegészítésében.

2013-ban a tokfélék össztermelése 172 tonnára emelkedett. Az Agrárgazdasági Kutató Intézethez beérkezett jelentések adatai alapján, az év során összesen 634 kg kaviárt értékesítettek a vállalkozások. Az étkezési halként lejelentett termelés mennyiségében a rendelkezésre álló 2013. évi adatok fényében növekedés tapasztalható.

Hivatkozás:

Jámborné Dankó K., Bojtárné Lukácsik M., Gábor J., Udvari Zs., Mihálffy Sz. (2014):

Magyarország tógazdasági és intenzív üzemi haltermelése 2013-ban

www.halaszat.kormany.hu